



den nya oppositionen

som är både nöj- och sorgsam att betrakta. Nöjsamt är det att se hur socialdemokratin nu får kämpa under de hårdare villkor, som under så många år varit de borgerliga partiernas lott. Socialdemokratin må sammankalla hur många presskonferenser som helst i Riksdagshuset eller runt om i landet – och Radio och TV ställer naturligtvis tjänstvilligt upp – men Olof Palmes, Ingemund Bengtssons, Rune Johanssons och Ingvar Carlssons ord väger ändå inte lika tungt och väcker inte samma intresse som vad statsråden Bohman, Mundebo, Åsling och Mogård har att säga. Med hjälp av ett tiotal, erfarna avsuttna statssekreterare framlägger socialdemokraterna en ambitiös skuggbudget, och den möts med ett förstrött intresse från journalisterna och en gäspning av den svenska allmänheten.

Sorgesamt är det däremot att socialdemokratin tycks ha lärt så litet av det tredje och avgörande valnederlaget hösten 1976. Full fart framåt i gamla hjulspår tycks vara den generalorder som utgått från Olof Palmes kansli. LO-tidningen innehåller snart sagt varje vecka långa manande artiklar om Meidnerfonderna. LO kommer i år att offra ett par miljoner för att upplysa svenska folket om den ohyggliga privata maktkoncentrationen. Stålverk 80 byggs om vi kommer tillbaka 1979, är en annan av socialdemokratiens lyckade paroller. Varje svensk vet därmed, att röstar han på Olof nästa gång så har han förklarat sig beredd att avstå ett par tusen kronor av sin lön till pyramidbygget i norr.

I partimotionerna i riksdagen återkommer de flesta av senare års socialistiska för-

slag. I en näringspolitisk motion kräver partiet hårda styrinstrument för skogs-, stål- och dataindustrin. "Samhället" måste ta ansvar för sysselsättning och utveckling i branscher som hotas av råvarubrist och strukturförändringar. Den sk planmässiga hushållningen framhävs som lösningen på Sveriges ekonomiska problem. I andra motioner föreslås en tvångströja för detaljhandeln med hjälp av bl a kommunala varuförsörjningsplaner, hårdare styrning av bostads- och markpolitiken (hyresvärdar skall bl a kunna åläggas att ta emot vissa hyresgäster) samt en general-klausul mot skatteflykt. Socialdemokraterna valde således slutligen att lägga fram den redan i våras färdigskrivna propositionen, som då hölls tillbaka av rädsla inför den opinion som väckts av Ingemar Bergman-affären och Pomperipossa, i form av en motion till årets riksdag.

Ingenting lärt och ingenting glömt – den satsen karakteriserar väl dagens socialdemokrati. Är förklaringen den att oviljan att erkänna valnederlaget liksom den i och för sig förståeliga ambitionen att vilja betrakta innevarande valperiod som en parentes, omöjliggör varje form av konstruktivt nytänkande? Om man är de legitima makthavarna och de berättigade företrädarna för löntagarna, och lurades i själva verket väljarna av Thor-

björn Fälldin – vad finns det då för anledning till självprövning?

Socialdemokraternas attityd, om än beklaglig med tanke på vitaliteten i den politiska debatten i vårt land, har naturligtvis det goda med sig att den ytterligare stärker regeringens chanser inför nästa val. Hur skall ett parti, som betraktar sig som ett regeringsparti trots att det befinner sig i opposition, kunna fungera som ett oppositionsparti bör göra, det vill säga opponera med glöd och gott humör och samtidigt komma med nya, fräscha förslag som kan intressera väljarna? Så länge socialdemokratin agerar som ett nyligen avsatt regeringsparti, som med tillkampat lugn utför sina plikter som opposition, så länge vinner den inga val.

Olof Palme har lyckats med att övertyga de egna att nederlaget är en tillfällighet, resultatet av ett svek, en parentes, och därmed säkrat sin egen ställning. De i höstas bittra och skakade socialdemokraterna har i dag återvunnit en hel del av sin självsäkerhet. Det krävs ytterligare ett valnederlag för att socialdemokratin skall få chansen att bli mer än ett parti som sätter makten främst och som sitt redskap härför ser införandet av socialismen.

Margaretha af Ugglas